

PROCESSING COPY

ACR

INFORMATION REPORT INFORMATION REPORT

CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY

This material contains information affecting the National Defense of the United States within the meaning of the Espionage Laws, Title 18, U.S.C. Secs. 793 and 794, the transmission or revelation of which in any manner to an unauthorized person is prohibited by law.

~~CONFIDENTIAL~~/NOFORN

COUNTRY Hungary

REPORT

SUBJECT Hungarian Army Handbook on Map
ReadingDATE DISTR. 6 March 1957
25X1

NO. PAGES 1

REQUIREMENT
NO. RD

REFERENCES 25X1

DATE OF
INFO.PLACE &
DATE ACQ.

SOURCE EVALUATIONS ARE DEFINITIVE. APPRAISAL OF CONTENT IS TENTATIVE.

a small Hungarian Army handbook on map 25X1
reading, issued in 1954.

25X1

b1

Ar. 194

A Honvédelmi Minisztérium
294/M.N.V.K. Szab. Szerk. Csf.-1954. számú rendelethez.

Jóváhagyom!
Budapest, 1954. 3. 3.

Hegyi László vör. s.k.
M.N.V.K.F. Ált. H.

JELKULCS
A KATONAI TÉRKÉPEKHEZ
(CSAPATJELKULCS)

Mértékarány:

1: 25.000

1: 50.000

1: 100.000

A Honvédelmi Minisztérium kiadása.

Sanitized Copy Approved for Release 2010/02/23 : CIA-RDP80T00246A033100140001-8

Szerkesztette: Maácz Endre alez.

Bírálta: Kertész Tibor őrgy.

A nyomdai munkát ellenőrizte: Vladár János fhdgy.

Felelős kiadó: H.M. Térképészeti Intézet,
Budapest.

Sanitized Copy Approved for Release 2010/02/23 : CIA-RDP80T00246A033100140001-8

ELŐSZÓ

A terepen előforduló katonai fontosságú részleteket, mint amilyenek a városok, falvak, építmények, utak, folyók, tavak, erdők stb., a helyszínrajzi térképeken eszerint a jelkulcs szerint ábrázoljuk. A jelkulcs a térkép abc-je, mely nélkül a térkép nem olvasható.

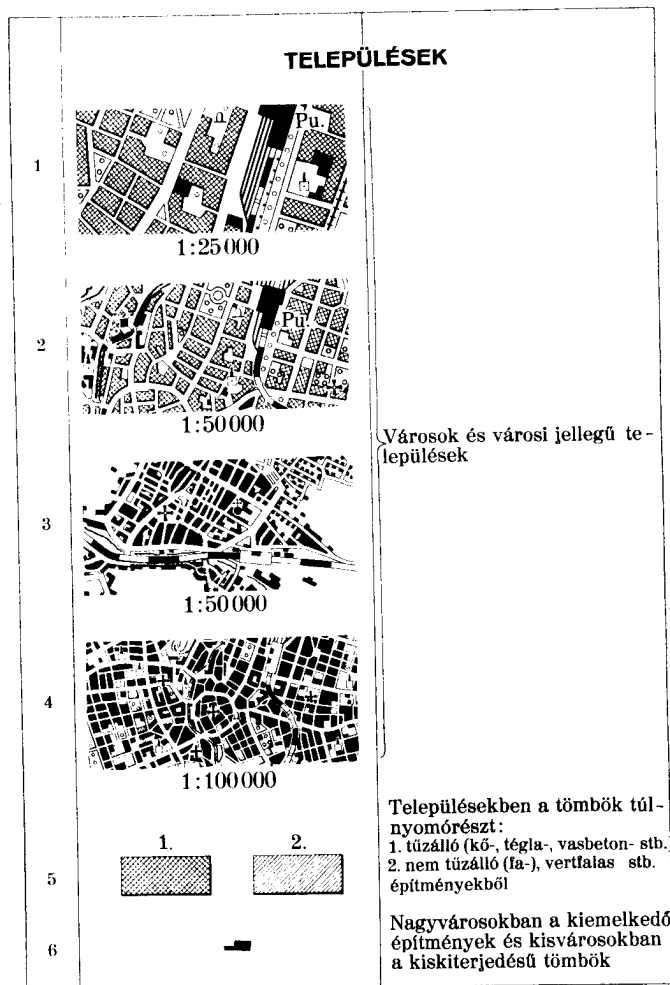
A helyszínrajzi térképeknek megvan az a tulajdonsága, hogy többé-kevésbé akkor is olvashatók, ha összes jeleit nem ismerjük. Téves az a felfogás, hogy a térkép olvasása egyszerű és könnyű feladat. Az olyan olvasás, mely csak bizonyos jelek ismeretére támaszkodik, nem teljesértékű, mert nem adja azt a hű és teljes képet a terepről, melyet a térkép nyújt.

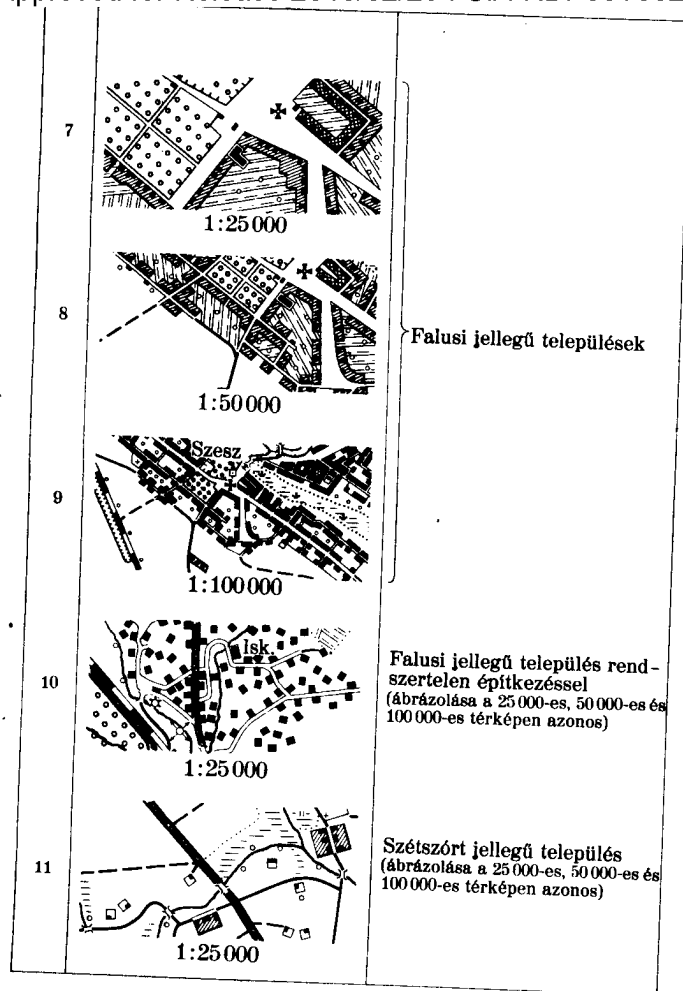
Ebben a kivonatban csak az 1:25 000, 1:50 000 és 1:100 000 mértékarányú térképek legfontosabb és leggyakrabban előforduló jelei vannak összegyűjtve. A jeleket ne gépiesen tanuljuk meg. A térképet olvasva szótárszerűen használjuk a jelkulcsot, hogy a térkép olvasása közben gyakorlatiasan ismerjük meg a jeleket.

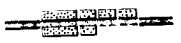
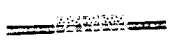

Hogy a térkép futólagos áttekintésével az ábrázolt területről hű képet tudjunk alkotni magunknak, ahhoz az összes jelek ismerete szükséges.

A jelkulcs használatánál tartsuk szem előtt azt, hogy a jelek az 1:25 000, 1:50 000 és 1:100 000 mértékarányban általában azonos formájúak, csupán nagyságban különböznek.

* * *

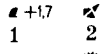
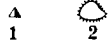

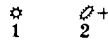

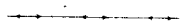

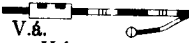
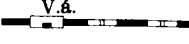

12		Villaszerű település vasúti megállóval, túlnyomórészen fával fedve (ábrázolása a 25 000-es, 50 000-es és 100 000-es térképen azonos)
13		Félig szétrombolt tömbök
14		Szétrombolt tömbök
TEREPTÁRGYAK		
15	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div>1 </div> <div>2 </div> </div>	Kiemelkedő tűzálló építmények falusi jellegű településekben. 1.Mértékarány- ban kifejezhető 2.Mértékarányban nem fejezhető ki
16*	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div></div> <div></div> </div>	Egyes lakóházak (tanyák) tűzálló anyagból, amelyek mértékarányban nem fejezhetők ki
17	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div></div> <div></div> </div>	Egyes lakóházak nem tűzálló anyagból, amelyek mértékarányban nem fejezhetők ki
18	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div></div> <div></div> </div>	Lakó- és nem lakóépületek a rend- szertelen építkezésű településekben, vagy településeken kívül a nem lakó- épületek (csűrök, színek stb.)
19		Egyes házak romjai, amelyek mérték- arányban nem fejezhetők ki

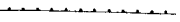

* A 100 000-es térképen a nem tűzálló építményeket is ezzel a jellel ábrázoljuk.

20		Gyárak, ipartelepek különálló kéménye
21	1 Papír 2 Tápszer	Gyárak, ipartelepek, malmok 1. kéménnyel 2. kémény nélkül
22	1 Bny. 2	1. Működő } aknák, tárók, bányák 2. Nem működő }
23	K. 1 2 H.	Hasznos ásványok felszíni fejtése 1. Mértékarányban nem fejezhető ki 2. Mértékarányban kifejezhető
24	1 2 Só	Sófejtés 1. Mértékarányban nem fejezhető ki 2. Mértékarányban kifejezhető
25		Tőzegkitermelés
26		Kőolaj- és gáz-fúrótorony
27	1 2	1. Üzemanyagraktár, gáztartály 2. Benzinkút és töltőállomás
28	1 2	1. Villanytelep 2. Kis vízirejű villanytelep
29	Trh.	Transzformátorház
30	1 2	1. Rádióállomás 2. Rádióállomás különálló antennája
31	1 2	1. Szárazföldi és vízi repülőtér 2. Repülőleszállóhely
32	1 2	1. Vízrel hajtott fűrészlüzem 2. Vízimalom
33	1 2	Szélmalom 1. kőből 2. fából
34		Szélmotor
35		Méhészet

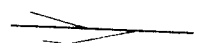
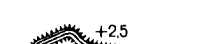

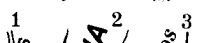
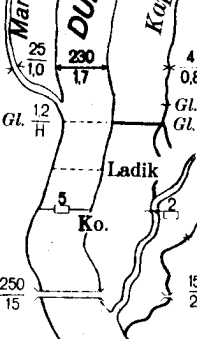
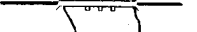
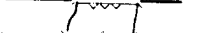

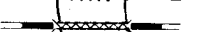
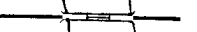
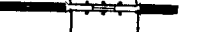
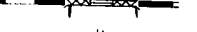

36		Karám	Karám
37		Csill.	Csillagászati pont
38		91,6	Háromszögelési pont
39		79,1	Szintezési jegy
40			Toronyjellegű berendezések, épít - mények (viztorony, kilátótorony stb. megfe- lelő rövidítéssel, Vt., Kil., Fl.)
41			Szemafór, vasúti fényjelző
42			1. Útjelző tábla 2. Kilométeroszlop
43			Tű- és lombos levélű, tájékoztató egyedülálló fa
44			Tájékoztató egyes ligetek
45			1. Egyes bokrok 2. Nem tájékoztató egyes fák
46			Erdőőrház, erdész hivatal
47			1. Távíróhivatal 2. Távbeszélőhivatal
48			Meteorológiai állomás
49			Templom kőből és fából
50			Kápolna
51			Mecset kőből és fából
52			Hősi sír
53			1. Emlékmű 2. Szoborszerű emlékmű
54			Kereszt, képoszlop, vallásos képekkel ellátott jel, egyes sír
55			Temető fákkal 1. Mértékarányban nem fejezhető ki 2. Mértékarányban kifejezhető

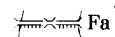
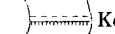
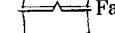

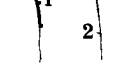

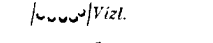
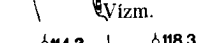

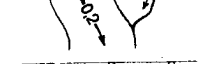
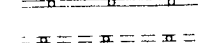
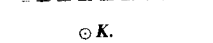

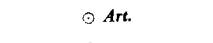
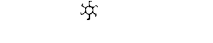
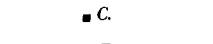

56		Temető 1. Mértékarányban nem fejezhető ki 2. Mértékarányban kifejezhető
57		Dögtemető
58		1. Egyedülálló szikla 2. Kőhalmaz
59		Bányagore (hányó) 1. Mértékarányban nem fejezhető ki 2. Mértékarányban kifejezhető
60		Gödrök
61		Halmok 1. Mértékarányban nem fejezhető ki 2. Mértékarányban kifejezhető
62		Híradó- (távíró- és távbeszélő-) vezeték
63		Vízalatti kábel
64		Kisfeszültségű villanyvezeték
65		Nagyfeszültségű villanyvezeték oszlopokon
66		Nagyfeszültségű villanyvezeték épített tartószerkezeten
67		Gázvezeték
68		Földfeletti kőolajvezeték
69		Földalatti kőolajvezeték
VASUTAK ÉS BERENDEZÉSEIK		
70		Háromvágányú vasút; I. oszt. állomás; fordítókörong
71		Kétvágányú vasút; II. oszt. állomás
72		Egyvágányú vasút kettős alépítménnyel; III. oszt. állomás
73		Egyvágányú vasút; vasúti megálló

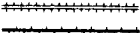

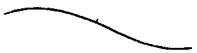
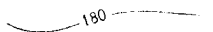
74		Kétvágányú villamosított vasút; váltóórház
75		Vasúti őrház; be- és kirakodó; laktanya; holtvágány
76		1. Töltés 2. Bevágás
77		1. Kis híd 2. Áteresztő 3. Alagút
78		Felszedett vasútvonal
79		Építés alatt álló vasút
80		Közüti villamosvasút
81		Keskenyvágányú vasút; állomás
82		Keskenyvágányú villamosított vasút
83		Ló- vagy traktorvontatású vasút
84		Függővasút (drótkötélpálya)
85		Vázlatosan felrakott vasút
86		Mértékarányban kifejezhető állomás vágányai; gyalogos felüljáró
ÉPÍTETT ÉS TALAJUTAK		
87		Autósztráda, fő gépkocsiút; töltés
88		Tőkéletesített (I. oszt.) műút; bevágás; fasor; km-oszlop; híradóvonal
89		Műút 1. a burkolt és teljes szélesség árok- tól árokig; 2. burkoló anyag: B = beton; 3. könnyű útberendezések (pavillonok, szí- nek stb.); 4 az út nehezen járható részei
90		Építés alatt álló műút
91		Vázlatosan felrakott műút

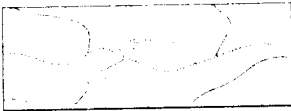
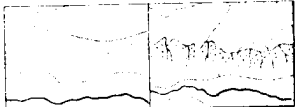

92		Javított talajút (a kocsizható rész szélessége m-ben)
93		Talaj- (kocsi-) út
94		Mezei és erdei út
95		Gyalogút; bűrű
96		Téli út
97		Faburkolatú út
98		Az út rözsével, doronggal vagy feltöltéssel javított része. Jelentéktelen akadályon átvezető kis híd (áteresztő)
99		Kerítések utak mentén: 1. fakerítés 2. kőfal
100		Hajcsárút sövénykerítéssel
101		Út egy- vagy kétoldali sövényrel
102		Csúzda fa és más anyagok leeresztésére
103		Őszvérút-részek mesterséges tartókon (lebegő híd) (a hosszúság méterben)
HATÁROK ÉS KERÍTÉSEK		
104		Országhatár; határcővek; határárkő
105		Megyehatár
106		Járashatár
107		Kő-, beton- vagy téglafal, mely 1 m-nél magasabb
108		Kő- vagy téglafal, mely 1 m-nél alacsonyabb; vertfal és egyéb falak
109		1. Fakerítés 2. Fémkerítés

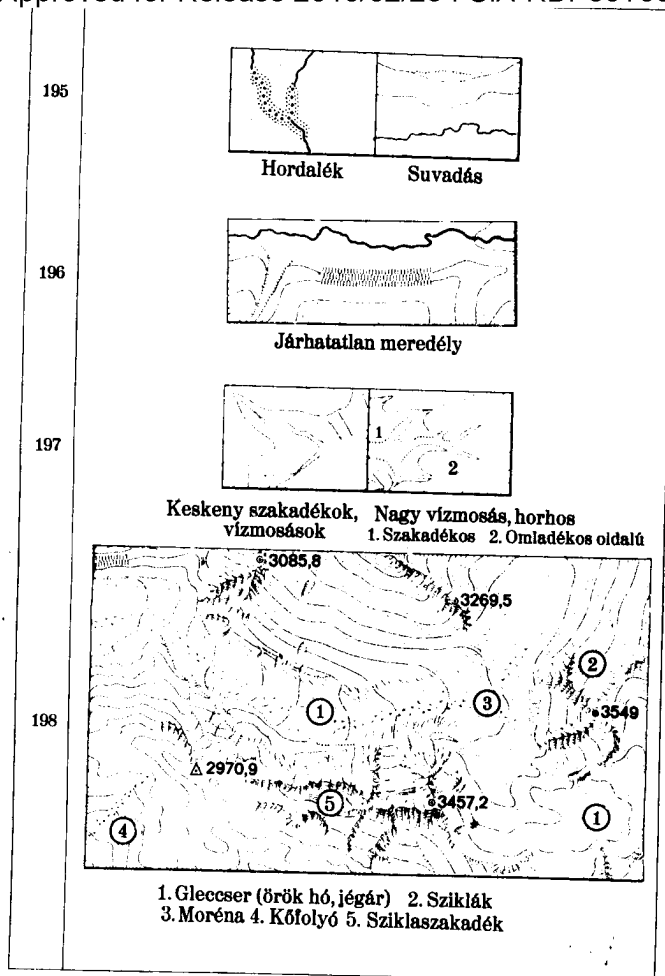
110		Sövény és fonott kerítés
111		Tüskés drótkerítés
112		Mesterséges töltés (a magasság m-ben)
VÍZRAJZ		
113		Állandó és határozott partvonal
114		Kiszáradó folyók és állóvizek
115		Szárazra kerülő parti (árápály-terület)
116		Partmenti zátony, homokpad
117		Vázlatosan felrakott partvonal
118		Veszélyes part
119		Szakadékos part
120		Szakadékos part síma partszegéllyel (mértékarányban nem fejezhető ki)
121		Sziklás part
122		Köves part
123		Homokos part
124		Elmosódott parti töltés (mértékarányban nem fejezhető ki)
125		Folyók és patakok
126		Folyók földalatti szakasza
127		10 m-nél szélesebb csatorna
128		Földalatti csatorna
129		3-10 m széles csatornázott folyó; csatorna; vízelosztó-berendezés

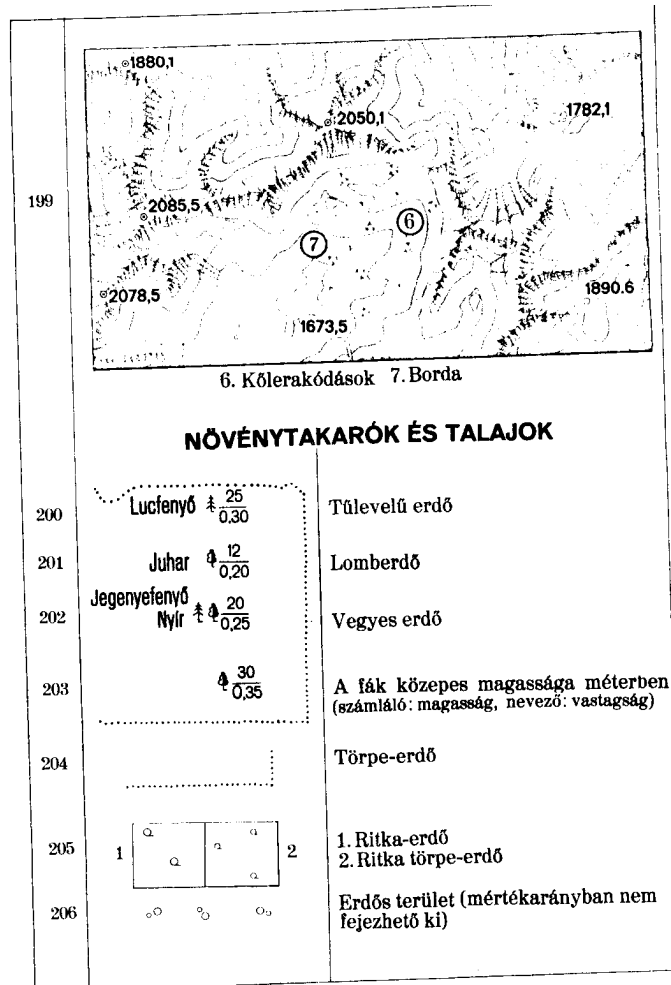
130		3 m-nél keskenyebb csatorna, árok
131		Száraz árok
132		Csatornák, árkok egy- vagy két - oldali töltéssel
133		Fák és bokrok folyók, csatornák és árkok mentén
134		Folyók és megírása 1. tutajozható 2. hajózható 3. egyéb
135		Folyók, csatornák szélessége és mélysége (szélesség m-ben) (mélység m-ben)
136		Gázló (mélység m-ben) (fenékminőség)
137		Átkelés
138		Komp (teherbíróképesség tonnában)
139		1. Kis híd
140		2. 10 m-nél hosszabb híd (hosszúság m-ben) (teherbírás tonnában)
141		Tutajhíd
142		Hajó-, pontonhíd
143		Fahíd
144		Kő- és vasbetonhíd
145		Fémhíd
146		} fahíd } kő- és vasbetonhíd } fémhíd
147		
148		
149		Csatornahíd (aquadukt)

150		Fa	Duzzasztógát
151		Kö	Vízalatti gát
152		Fa	Zsilip
153			Parti sarkantyú
154		1 2	1. Kőburkolatú part 2. Faburkolatú part
155		Ve. 5	Vizesés (a szám a víz esési magasságát mutatja)
156		Z.	Zúgó Mértékarányban nem fejezhető ki
157		Vizl.	Vízlépcső Mértékarányban nem fejezhető ki
158		Vizm.	Vizmérő állomás és vizmérce
159		114,3 118,3	Vízmagasság
160			Folyási irány és sebesség
161			Földfeletti vízvezeték
162			Földalatti vízvezeték
163		K.	Kút
164			Gémeskút
165			Szélmotoros kút
166		Art.	Artézikút
167			Vízemelőkerék
168		C.	Vízgyűjtő (ciszterna) (mértékarányban nem fejezhető ki)
169		F.	Forrás

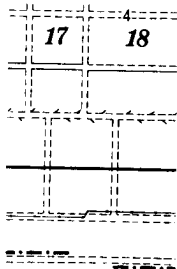
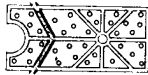
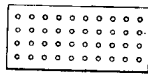
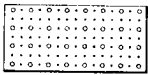

170		Horgonyzóhely és kikötő berendezés nélkül
171		Kikötő berendezéssel (hajóállomás) (mértékarányban nem fejezhető ki)
172		Móló és kikötő Hullámtörő
173		Világítótorony
174		Bója, kikötőjel
175		Tájékoztató folyóparti jelzés
176	 	1. Vízalatti } kövek 2. Vízfeletti }
177	 	Kiálló szirt 1. helye ismert 2. helye bizonytalan
178		Száraz dokk (mértékarányban nem fejezhető ki)
179		Mélységvonal mélységmegírással
180		Jelzőhordó
181		Piros jelrúd (É-i irány) gömb nélkül
		gömbbel
		Fehér jelrúd (D-i irány) „
		Fehér-piros jelrúd (Ny-i irány) „
		Fekete-fehér jelrúd (K-i irány) „
		Keresztes jelrúd „
DOMBORZATRAJZ		
182		Vastagított (fő) szintvonal; eséstüske
183		Alapszintvonal és megírása

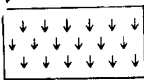
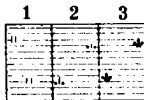
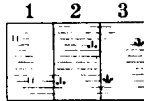
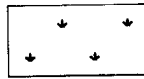
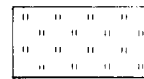

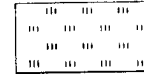
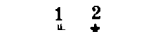
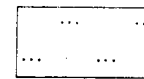
184		Felező szintvonal
185		Kiegészítő szintvonal
186	◦ 347.1	Uralgó magassági pont
187	◦ 161,5	Magassági pont
188	✕ (IV-X)	Hágó és járhatósági ideje
189	▲ +10	Kimagasló szikla
190	○	Töbör (karsztlyuk)
191	∩ Bg.	Barlang
192	 <p>Tereplépcső (a magassága m-ben)</p>	
193	 <p>Homok- és földomladék Kő-, kavics- és murvaomladék</p>	
194	 <p>Füvesoldalú horpadások, szakadékok</p>	

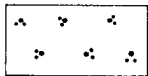

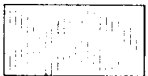
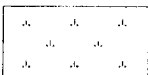

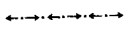

207		Kivágott erdő
208		Leégett, kiszáradt erdő
209		Kidőlt fák (széltördelt erdő)
210		Fiatal erdő
211		Faiskola, erdőültetvény (a fák magassága m-ben)
212		Mezővédő erdősáv (mértékarányban kifejezhető)
213		Mezővédő erdősáv (mértékarányban nem fejezhető ki)
214		Bokorsor, élősvény
215		Sűrű bozót : Tülevelű (közepes magassága m-ben)
216		Lomblevelű (közepes magassága m-ben)
217		Tövises bozót

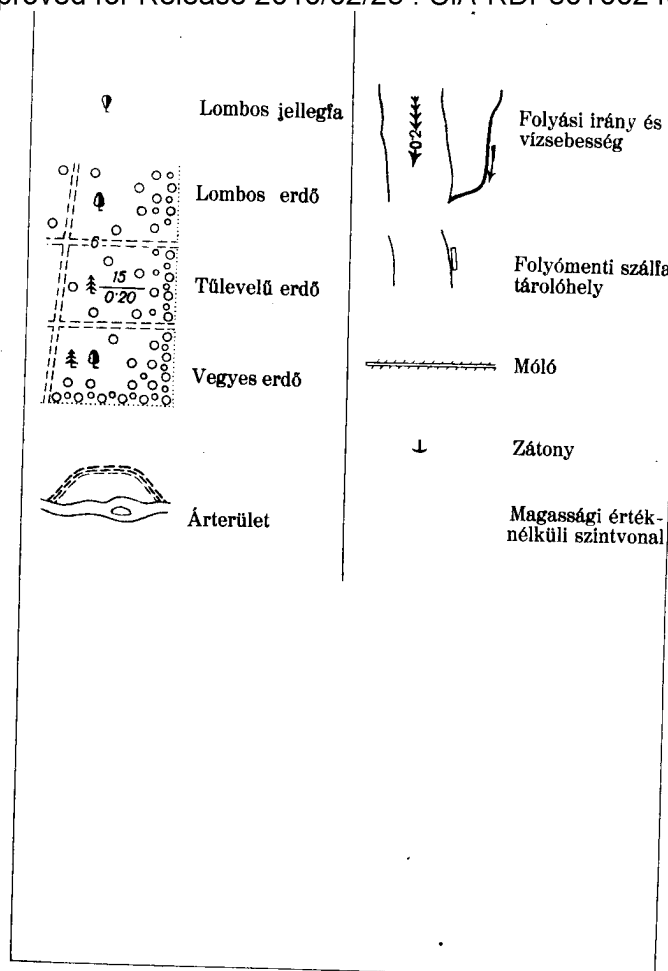
218		Erdőnyiladék (szélessége m-ben) Erdőtag száma Árokkal határolt nyiladék Sövénykerítéssel határolt nyiladék Út a nyiladékban Hiradóvonal a nyiladék mentén Határ a nyiladék mentén
219		Park, díszkert
220		Gyümölcs-és citrusz kert
221		Bogyós növénykert
222		Szőlő
223		Veteményeskert 100 000-es térképen nem ábrázoljuk.
224		Komló

		Rizs
		Járbatlan mocsár 1. fű 2. moha 3. nád és sás
227		Járható mocsár 1. fű 2. moha 3. nád és sás
228		Sás és nád
229		Rét
230		Legelő (50000-es és 100000-es térképen nem ábrázoljuk)
231		Magas, füves növényzet
232		Nedves rét 1. füves 2. sásos, nádas (mértékarányban nem fejezhető ki)
233		Sztyeppés füves növényzet

234		Félcserjék
235		Járhatatlan szikes
236		Járható szikes
237		Mohás növényzet
238		Buckás terület (mértékarányban nem fejezhető ki)
239		Túrásos terület
240		Kavicsos terület
241		Köves terület
242		Homokos terület

**AZ 1949—1950. ÉV ÓTA KIADOTT TÉRKÉPEKEN ALKALMAZOTT JELEK,
AMELYEKET AZ 1953. ÉVI JELKULCS SZERINT KÉSZÜLT TÉRKÉPEKEN
MÁR NEM HASZNÁLUNK VAGY MÁS JELLEL ÁBRÁZOLUNK**

 Eh.	Erdőhivatal		Tájékozásra alkalmas egyes bokrok
	Gyár kéménnyel		Villamosított kétvágányú vasút
	Lelőhelyek		I. oszt. műút
	Gabonátárház		Építés alatt álló műút
	K. Kőbánya		Megyehatár
	H. Homokgödör		Járáshatár
	Kisfeszültségű villanyvezeték		Élősövény
	Megfigyelőtorony		Közvetítő rádióállomás
	Víztorony		Tűlevelű (fenyő, jegegye, vörösfenyő stb.) jellegű

A FONTOSABB JELEK TÁVLATOS KÉPE

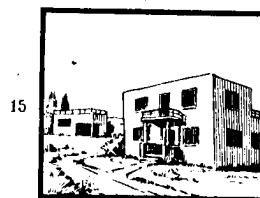
Városi jellegű település

Falusi jellegű település

Villaszerű település

Tűzálló építmény

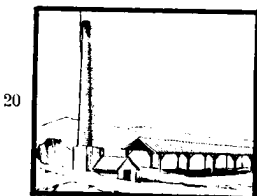
Egyes lakóház (tanya)

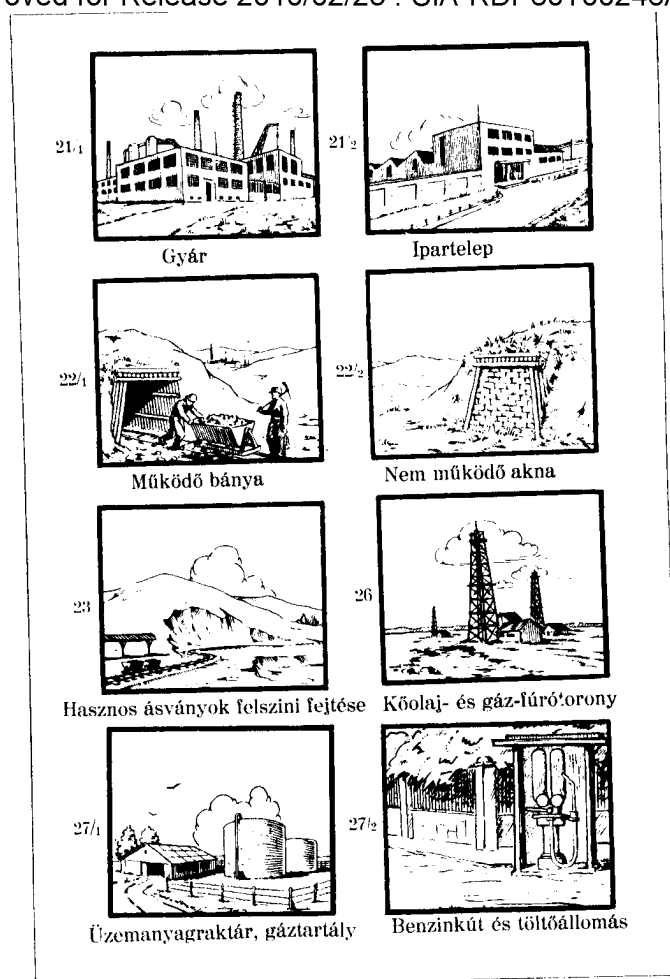
Nem lakóépületek (csűrök, színek)

Egyes házak romjai

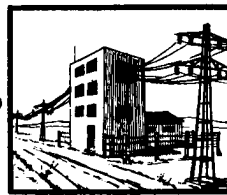

Gyár, ipartelep kénénye

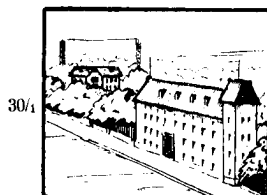

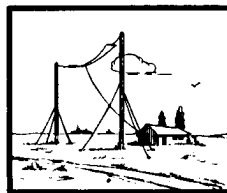
Villanytelep

Transzformátorház

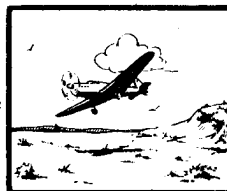
Rádióállomás

Rádióállomás különálló antennája

Repülőtér

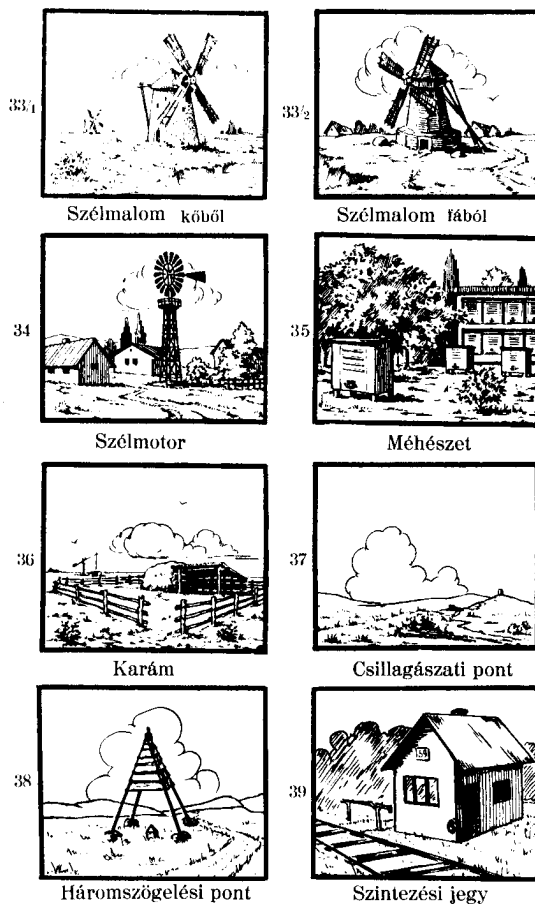
Repülőszállóhely

Vízzel hajtott fűrészüzem

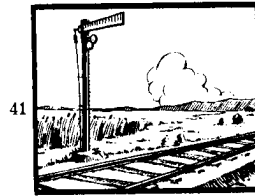

Vízimalom

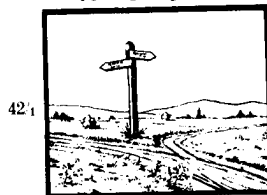

Toronyjellegű építmény (Vt.)

Szemafor

Útjelző tábla

Kilométeroszlop

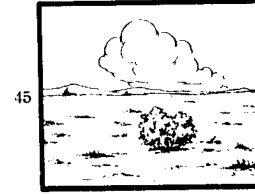
Tülevelű egyedülálló fa

Lombos levelű egyedülálló fa

Tájékoztató egyes liget

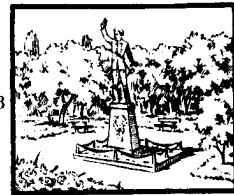

Egyes bokrok

Hősi sír

Szoborszerű emlékmű

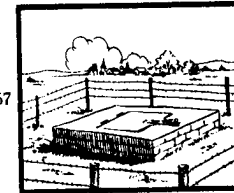
Képoszlop, kereszt

Temető

Temető fákkal

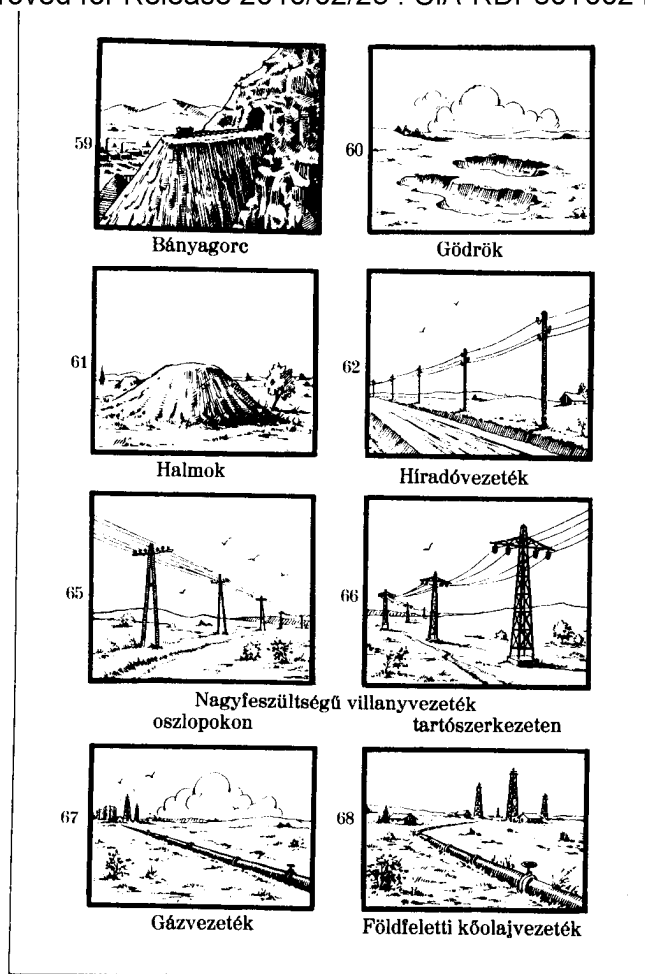
Dögtemető

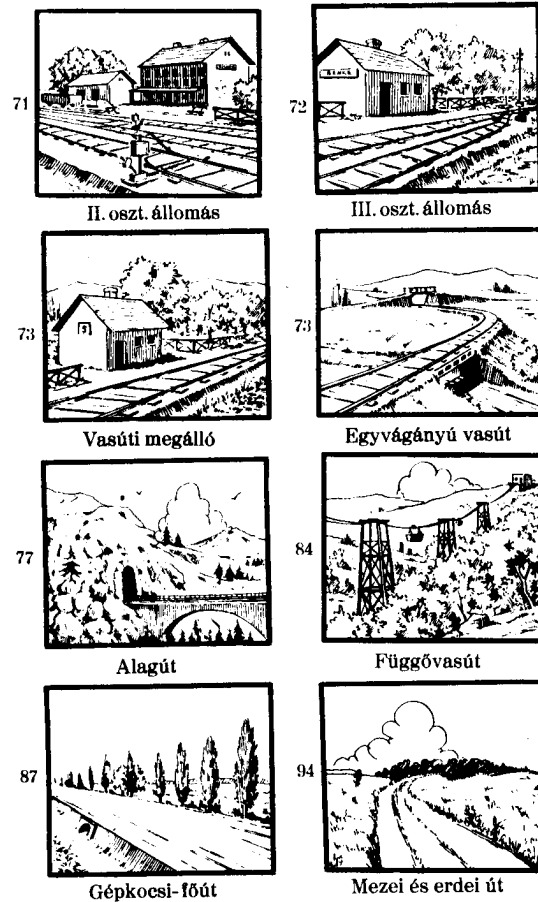

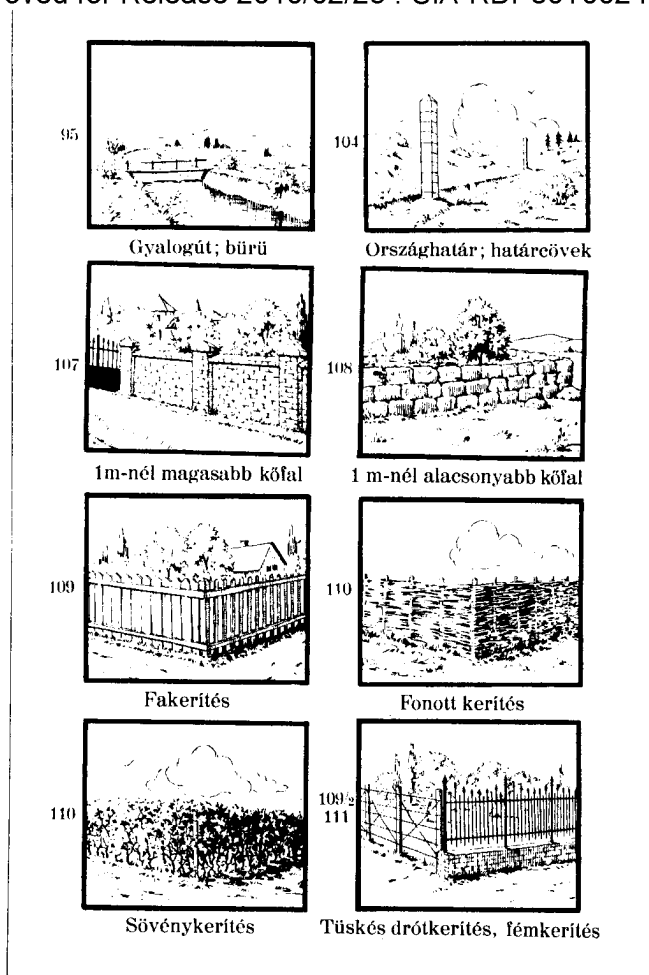
Egyedülálló szikla

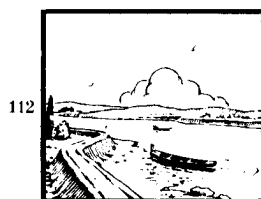

Kőhalmaz

Mesterséges töltés

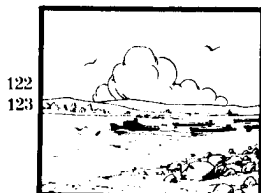
Szakadékos part

Szakadékos part síma partszegéllyel

Sziklás part

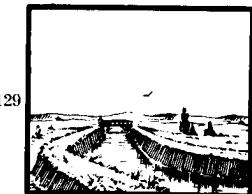
Köves-, homokos part

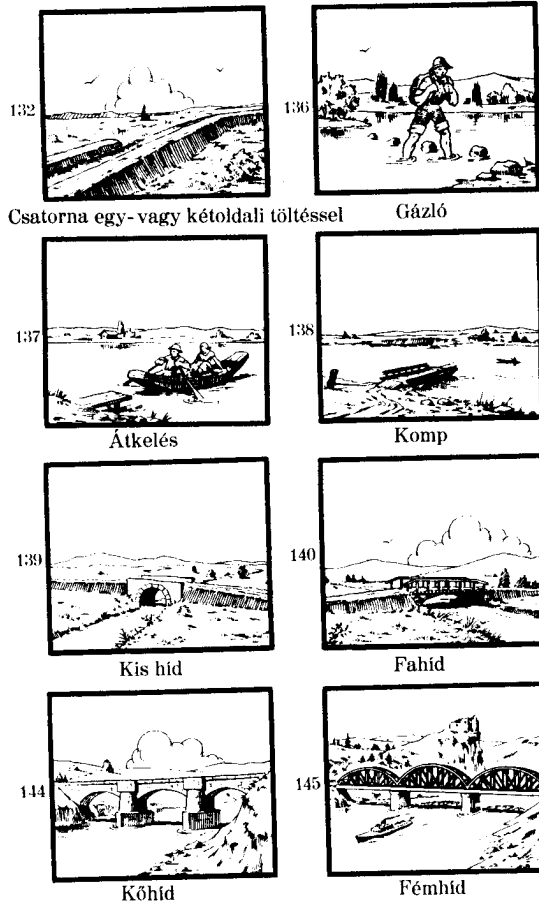
Folyó és patak

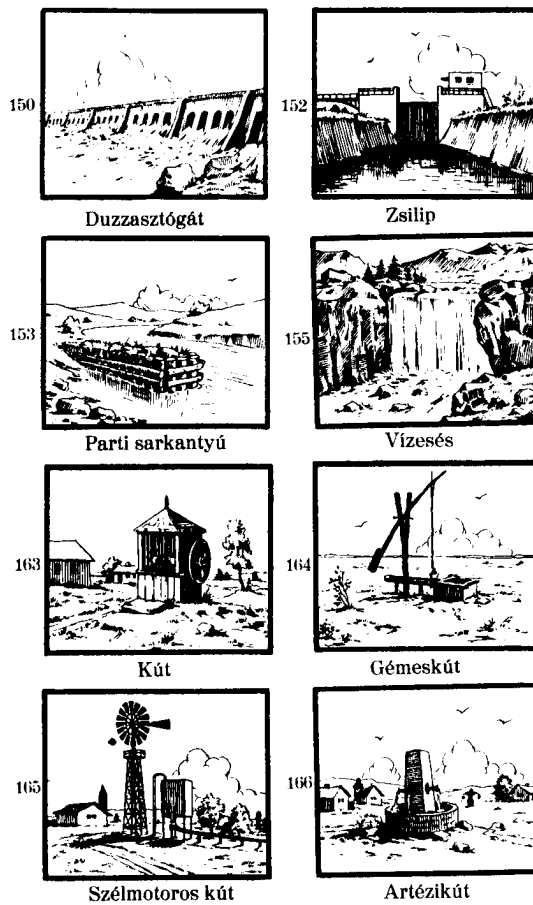

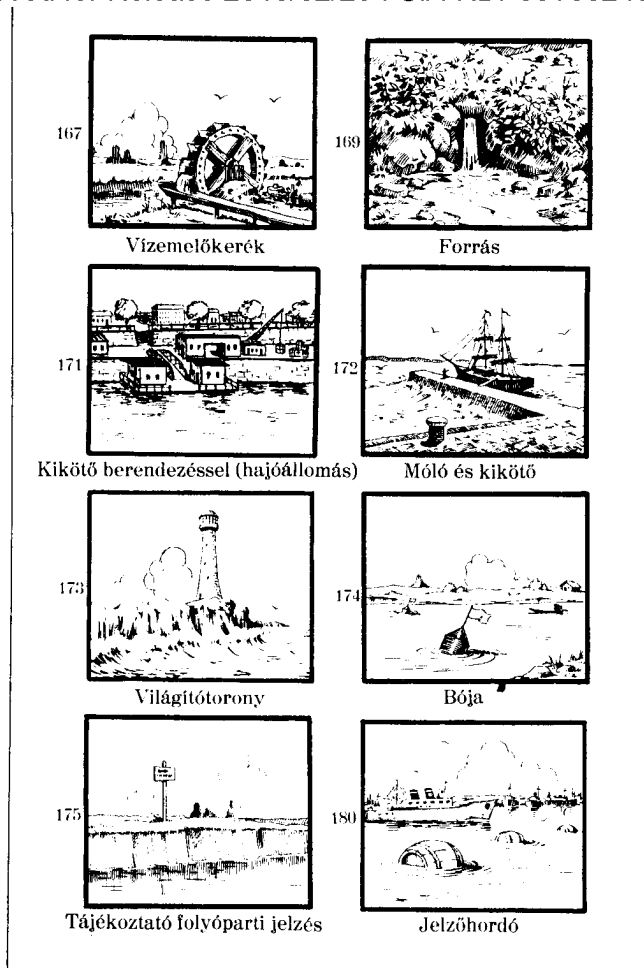
Búvópatak

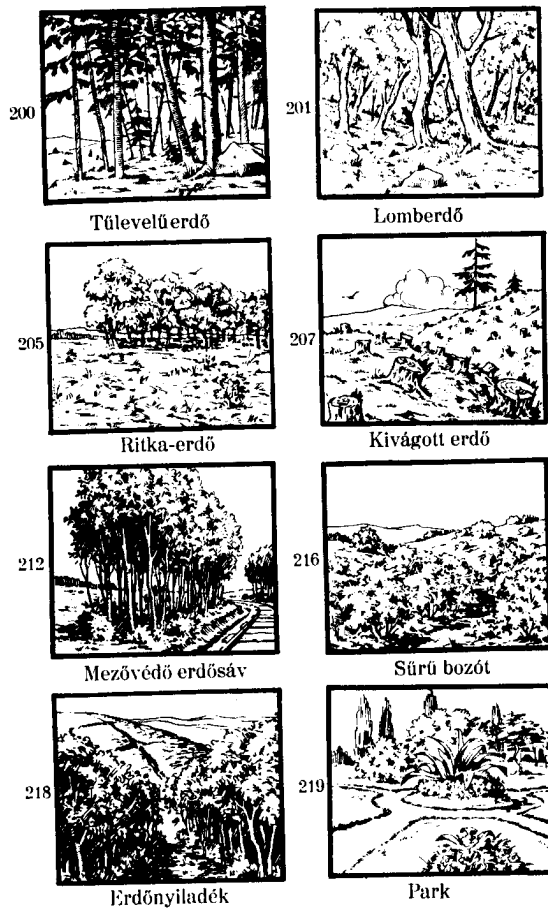

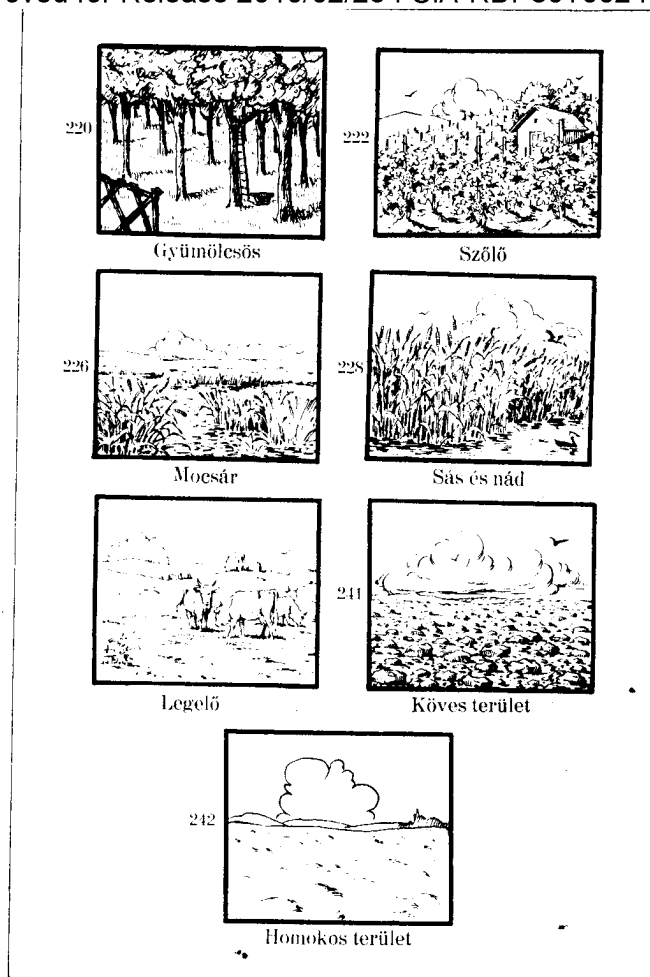
Csatorna kétoldali töltéssel

**A TÉRKEPEN ALKALMAZOTT RÖVIDÍTÉSEK
BETÜRENDES JEGYZÉKE**

A	Cskő. Csónakkikötő
A. Agyag	Csr. Csárda
A.- Alsó-	CSSZ. Csehszlovákia
A. Aszfalt	D
A. Ausztria	D. Dél, déli
Agt. Alagút	-d. Domb
-ak. Akna	DÁN. Dánia
ALB. Albánia	Dk. Délkelet, délkeleti
ALG. Algéria	Dny. Délnyugat, délnyugati
Art. Artézi kút	Dő. Dűlő
-á. Árok	E
Áll. Állami	E. Erdő
Asv. Ásványvíz	EGY. Egyiptom
(át.) Állattenyésztés	Eh. Erdőhivatal
Atk. Atkélőhely	El., -el. Erdészlak
B	Eml., -eml. Emlékmű
B.- Balaton-	É. Észak, északi
B. Beton	Ék. Északkelet, ék-i
-b. Bérc	Ény. Északnyugat, ény-i
BEL. Belgium	F
Bg., -bg. Barlang	F.- Felső-
Bgc. Bányagorc	F., -f. Forrás
Bi. Bitumen	FD. Föld
Bny., -bny. Bánya	FDK. Földek
(bt.) Baromfitenyésztés	Fg. Földgáz
BUL. Bulgária	Fh. Fehér-
C	FI. Figyelőtorony
C. Ciszterna	Fk. Fekete
Cs. Csűr	Földr. Földrajzi
-cs. Csács	FR. Franciaország
-csat. Csatorna	Fű., -fű. Fűrésztelep
Csill. Csillagászati	

G	J
G. Gáz	J., j. Járás
(gab.) Gabonafélék	Járv. Járványkórház
Gazd., -gazd. Gazdaság, -i	Jt. Járasi tanács
Gá. Gépállomás	Jtv. Járasi tanács alá rendelt város
Gátó. Gátórház	JUG. Jugoszlávia
Gimn. Gimnázium	Juh. Juhakol
GL. Gázló	(juh.) Juhászat
GÖR. Görögország	K
Gy., -gy. Gyár	K. Kő-, kőfejtő, kavics
Gyal. Gyalogsági	K. Köves, kavicsos
GYTÉR. Gyakorlótér	K.- Kis-
(gyap.) Gyapot	K. Kelet, -i
H	K., -k. Kút
H. Homok	(kap.) Kapásnövények
H. Homokos	Kat. Katonai
-h. Hegy	-káp. Kápolna
Hang. Hangár	Kcs., -kcs. Kocsa
Hav. gazd. Havasi gazdaság	Ke. Keramit
Há. Hajóállomás	Kes. Keserű
HG. Hegység	Kil. Kilátó
(híz.) Sertéshízlalás	Kkt. Közös községi tanács
Hl. Harangláb	KNÉM. Kelet-Németország
-hlm. Halom	Kny., -kny. Kunyhó
Hó., -hó. Hágó	Ko. Komp
HOLL. Hollandia	Kol. Kolostor
Honv. Honvéd	Kórh. Kórház
Hop. Határosszlop	Kő. Kockakő
Horv.- Horvát	Közp. Központ
HP. Háromszögelési pont	Kp.- Közép-
-hs. Havas	Ks. Kastély
I	Kss. Keserűsós
I. Iszap	-kszt. Kereszt
Id. Időszakos, időnkinti	Ktk. Közös tanácsú község
Int. Intézet	L
(ip.) Ipari növények	L. Ladik
Isk. Iskola	Lakt. Laktanya

LGY. Lengyelország
LESZ. Leszállóhely
 LIHT. Liechtenstein
 (lő) Lőtenyésztés
 Lov. Lovassági
 Löv. Lövölde, lőtér
LSZF. Lőszér
 LUX. Luxemburg

M

M., m. Megye
 M. Makadám
 M. Malom
Mar.- Maros
Mest. Mesterséges
Mé. Mézégető
Méh. Méhészet
Mgazd. Mezőgazdaság
Mgy.- Magyar
 MGYO. Magyarország
Mh., -mh. Menedékház
Mjr., -mjr. Major
Mszl. Mezei szállás
Mt. Megyei tanács
Mtv. Megyei tanács alá
 rendelt város
 Mu. Murva
Munk. Munkás

N

N.- Nagy-
Naf. Nafta
 NBr. Nagy Britannia
Ném.- Német-
NÉMO. Németország
 NK. Népköztársaság
 Ny. Nyugat, -i
-ny. Nyereg
 NyNEM. Nyugat-Németország

O

O. Olaj
 O., ORSZ. Ország
 OL. Olaszország
Ö. Őrház, erdőőrház
-öb. Öböl
Ötk. Őnálló tanácsú
 község

P

-p. Patak
Ph. Postahivatal
Psz., -psz. Pusztá
Pth. Posta- és táviró-
 hivatal
Pu. Pályaudvar

R

R. Rom
Rá. Repülőállomás
Rád. Rádióállomás
REPTÉR. Repülőtér
Rkt. Raktár
Ró. Rakodó
 ROM. Románia

S

Sa. Salak
S. Sír, hősi sír
S. Süppedő
Sav. Savanyú
 SV. Svájc
 Sz. Szilárd
-SZ. Szoros
Sz., Szig. Sziget
 Szan., -szan. Szanatórium
Szeszl. Szeszlőző
Sziv. Szivattyú
Szl., -szl. Szállás
Szó., -szó. Szálló

Szöv. Szövetkezet	V
Szt. Szent	V., -v. Vállalat
SZU. Szovjetunió	V. Víz, víztartály
T	V.á. Vasúti állomás
T. Terméskő	Vb. Vasbeton
-t. Tető	-v., -vgy. Völgy
(teh.) Tehenészet	Ve. Vizesés
Té. Tégláégető	Vfő. Vendégfogadó
Tgy. Téglagyár	Vg. Vizesgödör
Th. Táviróhivatal	Viz. Vizenyős
Tkő. Télkikötő	Vízl. Vízlepcső
Tny., -tny. Tanya	Vmá. Vízmérő állomás
Tő. Tőzegfejtő	V.k. Vasúti kitérő
TÖR. Törökország	Vkny. Vadászkunyhó
-tp. Telep	VI. Vadászlak
-tr. Táró	Vízm. Vízmérce
Trh. Transzformátorház	V.m.k. Vasúti megálló kitérővel
Tsz., -lsz. Termelő szövetkezet	V.m.r. Vasúti megálló rakodóval
Tt. Terménytároló	V.r. Vasúti rakodó
Tud. Tudományos	Vt. Víztorony
TUN. Tunisz	Vtp. Villanytelep
Tüz. Tűzségi	V.t.m. Vasúti táblás megálló
Tv. Téglavető	Z
U	Z. Zuhatag
Útő. Útörház	Zó. Zúgó
Üd., -üd. Üdülő	Zs. Zsillip
Üh. Üvegház	

MIT KELL TUDNI A TOPOGRÁFIAI TÉRKÉPEK HASZNÁLATÁRÓL

1. A helyszínrajzi térképeknél a tereptárgyak ábrázolása bizonyos feltételekhez van kötve, melyet a térképolvasónak ismernie kell.

a) Az épületeket általában alaprajz szerint a helyükön ábrázoljuk. Településeknél a mértékarányból adódó helyszűke miatt a lakóházak összevonása szükséges. Az összevonásnál a jellegzetes ábrázolási módot tartjuk szem előtt. Fontos épületek a helyükre kerülnek, a többiből pedig annyit ábrázolunk, amennyi elfér. Ezért a térképen legtöbbször kevesebb épületet találunk a településben, mint a valóságban. A településekben lévő lakóházak számát a helységnév alatt tüntetjük fel.

Az utcák legkisebb rajzi mérete rögzített. Az 50 000-es és 100 000-es térképeken tehát a legtöbb utcát mértéken felül ábrázoljuk. Ezért a rajzból az utca szélessége nem állapítható meg.

b) Ugyanúgy a kétvonalas utak szélességét sem állapíthatjuk meg méréssel a térképről. Valóságos szélességüket a rájuk írt számok mutatják méterben.

c) A 25 000-es és 50 000-es mértékarányú térképeken két vonallal ábrázoljuk az 5 m-nél, a 100 000-es mértékarányú térképeken a 10 m-nél szélesebb folyókat, továbbá ugyancsak két vonallal ábrázoljuk az 1 : 25 000 és 1 : 50 000 mértékarányú térképeken a 3 m-nél szélesebb vízlevezető csatornákat

is. Ezek szerint például az 1 : 100 000 mértékarányú térképeken a 10 vagy 50 m széles folyókat egyformán ábrázoljuk. A folyóvizek szélességét méter pontossággal írjuk meg.

d) A növényzet- és egyes talajnemek határait alaprajz szerint — a valóságnak megfelelően — ábrázoljuk, annak minéműségét határaikon belül alkalmazott jelekkel tüntetjük fel. Ezekből a jelekből azonban csupán a növényzet minéműségére következtethetünk. Az alkalmazott jelek a terepfedezet alkatelemeinek helyére vagy nagyságára nem adnak felvilágosítást.

e) A katonailag fontos és jól tájékoztató tereptárgyakat, melyeknek valóságos méretei oly kicsinyek, hogy alaprajz szerinti ábrázolásban a térképen elvesznének, meghatározott nagyságú jelekkel, mértéken felül tüntetjük fel. Az ilyen jelből nem következtethetünk annak (pl. egy egyedülálló tanyának vagy malomnak stb.) méretére.

f) A terep domborzatát (hegyek, völgyek stb.) a térképen szintvonalakkal ábrázoljuk. A szintvonal nem más, mint a tenger színétől számított ugyanazon magasságú pontok összekötő vonala. A szintvonalak magassági értelmezését szolgálják a szintvonalakon alkalmazott, a tengerszintfeletti magasságot feltüntető számadatok, valamint a megírt magassági pontok. Az esés irányát az eséstüske mutatja.

2. Térképolvasás közben ne felejtjük el, hogy a megírások sok esetben rövidítve vannak. Ezeket a jelek magyarázata, illetve azok kiemelése miatt alkalmazzuk (pl. gázlónál fenékminőség, hídnál

teherbíróképesség feltüntetése). Parancskiadások alkalmával a térképen szereplő megírásokat és rövidítéseket felhasználhatjuk arra, hogy a szóbanforgó területet a térképolvasónak megjelöljük (pl. „ellenséges géppuska a Kapás domb d betűjétől északra 300 méterre”). Az ilyen vonatkozású parancs azonban csak azonos kiadású térképek esetében lehet egyértelmű. Eppen ezért a térkép kiadási évszámát minden esetben meg kell adni.

3. Figyelembe kell venni, hogy egyes tereptárgyakat az évi átlagállapotnak megfelelően ábrázolunk. Így például egy folyó szélessége az esős időszakban az ábrázoltnál tetemesen szélesebb lehet. Talajutak a felázás miatt helyükről eltolódhatnak.

A mocsarak járhatóságát a nyári időszak szerint tüntetjük fel, amikor a gyalogság műszaki segéd-eszközök nélkül hajthatja végre az átkelést.

4. Figyelembe kell venni továbbá a felmérés, illetve helyesbítés évét, mert ebből következtethetünk az időközi változások mérvére.

5. A katonai helyszínrajzi térkép ellenség kezébe nem kerülhet. Úgy kell őrizni, mint a fegyvert. Esőtől, naptól óvjuk.

Célszerű összehajtogatására nagy gondot kell fordítani. Tartsuk térképtáskában.

MEGJEGYZÉS: Ez a jelkulcs a vizek felületét — függetlenül a különböző mértékarányoktól — egységesen világoskék színnel tünteti fel.

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
Előszó — — — — —	3
Egyezményes jelek :	
Települések — — — — —	4
Tereptárgyak — — — — —	6
Vasutak és berendezéseik — — — — —	9
Épített és talajutak — — — — —	10
Határok és kerítések — — — — —	11
Vízrajz — — — — —	12
Domborzatrajz — — — — —	15
Növénytakarók és talajok — — — — —	18
Az 1953. év előtt megjelent térképeken alkalmazott jelek, amelyek ma már nem használatosak — — — — —	23
A fontosabb jelek távlatos képe — — — — —	25
Rövidítések betűrendes jegyzéke — — — — —	41
Mit kell tudni a topográfiai térképek használatáról — — — — —	45